

Köcher Karel (1934) :)

Dňa 11. februára 1986 prešiel po moste špiónov do Východného Berlína Karel Köcher. Jeho výmenou za Anatolija Ščaranského sa ukončila kariéra jediného zveda z komunistického tábora, ktorý sa infiltroval do americkej CIA.

Köcher sa narodil v Bratislave. Jeho matkou bola Slovenka židovského pôvodu, otcom zas český poštový úradník. V roku 1938 sa rodina s malým štvorročným synom sťahuje do Prahy. Tam sa Köcher po vojne najprv stáva „obeťou“ československých tajných služieb, aby nakoniec spolu so svojou ženou žiarili sťa jej najjasnejší diamant vo svete špionáže. Prirovnanie k diamantu nie je pritom náhodné. Jeho žena a neskôr aj on, používali svoje zamestnanie obchodníkov s diamantami na krytie špionážnych aktivít. Samozrejme, popri účasti na swingers párty, sexuálnych večierkoch americkej smotánky. Ale po poriadku.

Najprv sexuálny delikvent...

Podľa skvelého dokumentárneho filmu „Rino – príbeh špiona“ je sex aj prvým míľnikom Köcherových stykov s československou tajnou službou. V roku 1962 za sexuálny styk s nezletilou dostáva nielen podmienený trest odňatia slobody, ale aj vyhadzov z rozhlasu, kde pracoval ako redaktor. Následné zamestnanie strážnika sa absolventovi FAMU a Matematicko-fyzikálnej fakulty samozrejme nepáči.

...potom agent československej tajnej služby

A tak v roku 1963 kontaktuje československú rozvedku a ponúka im spoluprácu. Tajných ohúrili nielen intelektom a znalosťou piatich cudzích jazykov, ale aj cennými kontaktmi na novinárov a hercov, ktoré získal v rozhlase. Tu treba podotknúť, že jemne egocentrický Köcher udalosti líči tak, že všetky jeho problémy so zákonom boli iba dôsledkom záujmu tajnej služby o neho. Aká je pravda sa overiť nedá, celý život agenta Köchera má niekoľko rozličných verzií, na šírení ktorých sa on sám aktívne podieľa – takže aj tento článok o ňom je iba najpravdepodobnejším dohadom autora.

Köcherovým tajným tromfom bol americký profesor

Každopádne, československej rozvedke sa Karel Köcher ako agent pozdáva. Obzvlášť sa im páči jeho skúsenosť sprievodcu po Prahe, v rámci ktorej Köcher ešte sťa študent narazil na uznávaného amerického profesora Georgea Klinea, ktorého si získal znalosťami o Kafkovi. A naši tajní dostávajú na prvý pohľad šialený nápad. Köchera pošlú do USA, aby sa tam vďaka svojmu kontaktu na uznávaného profesora infiltroval do CIA. Ako sa neskôr ukázalo, ten nápad fungoval.

Makovým koláčom na detektor lži

Ešte predtým však rozvedka poskytne Köcherovi špeciálny výcvik na oklamanie detektora lži, ktorého absolvovanie je podmienkou prijatia do CIA. Köcher sa naučí myslieť počas klamania na niečo príjemné, aby sa mu nezrýchľoval pulz. V jeho prípade je to makový koláč. S týmto minimálnym výcvikom ho v roku 1965 tajní nechávajú „ujst“ do Rakúska. Už so ženou Hanou, ktorá mu má vo výzvednej činnosti pomáhať. Dávajú im krycie mená Pedro a Adrid.

Od Klineho k Brzezinskému a do Slobodky

Tu karta, na ktorú vsadili, zaberá. Americký profesor George Kline píše doporučenie na americkú ambasádu, vďaka ktorému Köcher s manželkou už za niekoľko mesiacov získava vízum. Po príchode do USA mu pomáha so zariadením štúdií na univerzitách. Okrem iného aj na tej Kolumbijskej, kde sa zoznamuje Zbygniewom Brzezinským, poradcom prezidenta Lyndona Johnsona a neskôr aj Jimmyho Cartera. Köcher sa profiuje ako antikomunista a píše do Slobodnej Európy.

Krásna obchodníčka s diamantmi a divoké párty

Činí sa aj jeho krásna žena. Napriek svojmu nežidovskému pôvodu preniká do obchodu s diamantmi a stáva sa súčasťou americkej smotánky. Köcherovci navštevujú swingers párty, kde si prostredníctvom sexu budujú významné spoločenské a politické kontakty, obaja získavajú americké občianstvo. Köcher občas pošle aj tip československej rozviedke, kto z jeho nových známych by sa dal naverbovať ako špión. Naším tajným sa zdá, že Köcher sa v USA viac fláka než pracuje.

V CIA pracoval aj pre Rusov

Keď však na doporučenie Brzezinského začiatkom roku 1973 nastúpi najprv do Pentagónu a potom priamo do ústredia CIA, je to už Köcher, kto môže nad Čechoslovákmi ohrňať nos. Nepracuje len pre nich, ale skontaktuje rovno aj Rusov a tí na spoluprácu kývnu. Československý agent prostredníctvom svojej ženy v New Yorku štyri roky odovzdáva KGB mimoriadne cenné informácie priamo z ústredia americkej tajnej služby.

Tip na agenta Ogorodnikova vrcholom i labuťou piesňou kariéry

Vrcholom jeho kariéry, už pod novým krycím menom Rino, bol v roku 1975 tip na Alexandra Ogorodnikova, sovietskeho diplomata, ktorý sa nechal zverbovať CIA. Ogorodnikov neskôr po návrate do ZSSR za záhadných okolností zomrel. Tip na Ogorodnikova zrejme rozozvučal poplašné zvony v USA. CIA bola v šoku. Ako však prišla na to, že tip na Ogorodnikova dal práve Köcher? Nuž, podľa jednej z verzí jeho tip spracovával generál KGB Oleg Kalugin, ktorý bol aj agentom CIA. Skutočnosť, že Köcherovi sa podarilo preniknúť až do ústredia CIA, odkiaľ by raz mohol udať aj jeho, Kalugina tak vystrašil, že v roku 1976 zariadil povolanie Köchera do Československa „na previerku“. Tu zinscenuje roztržku Köchera s československou rozviedkou a ako agenta KGB ho tým neutralizuje. Köcherovci sa vracajú do USA už len ako obyčajní občania.

Pokus o znovuoživenie nevyšiel

A tak to zostáva až do roku 1982, keď ich kontaktuje československý agent pod krycím menom Šturma. Vzhľadom na nástup tvrdej politiky Ronalda Reagana dvojicu prehovára na opätovnú spoluprácu s rozviedkou. Avšak kým sa Köcherovci ako agenti znovu skonsolidujú, sú už aj v hľadáčkiku americkej kontrašpionáže. Nevedno, či ešte kvôli udaniu Kalugina alebo už Šturmu, ktorého sa CIA medzitým tiež podarilo naverbovať. Každopádne, ich kariéra definitívne končí v roku 1984 zatknutím a v roku 1986 výmenou na moste špiónov v Berlíne a následným príchodom do Prahy.

Inteligentný bonviván, nie záchranca svetového mieru

Köcher sa ešte v roku 1989 pokúsi zapojiť do [Nežnej revolúcie](#) a tvrdí, že roztržku s československou rozviedkou v roku 1976 spôsobila jeho zásadovosť. Vraj odmietol pre ŠTB zdiskreditovať Václava Havla. Svoju rolu komunistického agenta potom vidí ako udržiavateľa rovnováhy v bipolárnom svete.

Pravda je oveľa jednoduchšia

Karel Köcher je mimoriadne inteligentný bonviván, ktorý využil všetky náhody a danosti doby k prežitiu nesmierne zaujímavého života, z ktorého však mal viac prospechu on než ľudstvo. Žiadnym záchrancom svetového mieru sa nie je, nebol a už asi ani nebude.

Zdroje

Prevzaté a upravené z:

- <https://www.aktuality.sk/clanok/559106/kalendarium-spion-zo-slovenska-prenikol-do-cia-ta-bola-z-neho-v-soku/>.